

Tato kniha není jednotným a systematickým pojednáním o divadle. A už vůbec nemá charakter příručky. Studie sem zařazené jsou relativně samostatné a spojuje je především to, že se v různé míře vztahují k problematice divadelní. Dalším spojujícím článkem je fakt, že v přístupu ať už k uměleckému dílu divadelnímu či k dramatickému textu byly v míře možné využity poznatky sémiotiky. Ta je – jak je vidět už z názvu statí – nejširše pojednává v části třetí, i když je jejích poznatků využíváno i v partiích o dramatu. Musím však poznamenat, že slovo „znak“ uvedené v názvu může nést dva významy a těch je v této práci využito: jednak se objevuje v pozici terмину sémiotického, jednak ukazuje k významu „charakteristický rys“ nějakého jevu (což se týká hlavně části první).

Problematika zde řešená se netýká jen teatrologie. První dvě části práce se přímo i nepřímo vztahují k problematice literárněvědné, především k tomu, jak samozřejmě a bez pochybností často chápeme dramatický text jako umělecké dílo literární.

Jsem přesvědčen, že analýza jakýchkoliv problémů by měla brát v úvahu řešení již nabídnutá. Mám však nepříjemný dojem, že taková zásada už zdaleka nemá u nás samozřejmou platnost. Nemyslím, že je vždy možné sledovat široký kontext zahraniční. Avšak znalost problematiky a jejího řešení v perspektivě prací a úvah tradice domácí by měla být téměř povinností. Je jasné, že ideální situace by byla, kdyby naše zhodnocení dějin české teatrologie bylo na takovém stupni, že by mohlo tvořit pozadí našich současných debat, či by dokonce přispělo k řešení některých otázek. Avšak skutečnost je taková, že tak bohatá a různotvárná teorie divadla, jakou nacházíme u nás, nebyla – alespoň námi – dosud dostatečně popsána, natož pak interpretována.

Lektorovali:
PhDr. Ivo Osolsobě
PhDr. Václav Štěpán, CSc.

© Miroslav Procházka,
1988